

Hervormde Kerk Elsloo Hoofdweg

Welkom in de Hervormde Kerk van Elsloo. In deze flyer leest u info over verleden en heden van de Hervormde kerk van Elsloo.

Algemeen

De kerk van Elsloo is in 1913 gerealiseerd naar een ontwerp van architect O.M. Meek en is een karakteristiek voorbeeld van werk uit de vroege periode van deze architect die in onze streek bijzonder veel heeft gebouwd.

oude prentbriefkaart (1)

De kerk is van cultuurhistorisch belang vanwege de architectonische gaafheid, de esthetische kwaliteit van het ontwerp, het zeer bijzondere materiaalgebruik en de ornamentiek. Het kerkgebouw wordt gebruikt door de Streekgemeente Friesland's End. Onder die gemeente vallen kerkelijke Gemeenten van de dorpen Boyl, Elsloo en Makkinga. De kerk ligt op een ruim eigen erf en is van de openbare weg gescheiden door een gietijzeren hekwerk. Naast de kerk staat een klokkenstoel met twee klokken. Naast de voordeur staat een lantaren die de kerk in 2013 kreeg van de Hervormde Vrouwen Vereniging. Achter de kerk ligt de begraafplaats..

oude prentbriefkaart (2)

Historie

Ooit was Elsloo een zelfstandig kerkdorp dat zich in 1328 afscheidde van Drenthe en zich aansloot bij de Friezen van Stellingwerf. Ook voor de geschiedenis van de kerk in Elsloo moeten we ver terug in de tijd. Zeker tot 1300, maar waarschijnlijk is de eerste kerk van Elsloo nog één of twee eeuwen eerder gebouwd. De huidige in 1913 gebouwde kerk verving de kerk uit 1632 die op de plaats van het huidige kerkhof stond. In tegenstelling tot de in 1632 gebouwde kerk is de huidige kerk niet

georiënteerd en staat derhalve niet op het oosten gericht.

De architectuur van de kerk

Het ontwerp dat architect O.M. Meek gebruikte voor de bouw van de kerk in Elsloo was hetzelfde dat hij daarvoor ook al gebruikte bij de bouw van de kerk in Donkerbroek. De aannemer die de kerk van Elsloo bouwde was L.J. Eppinga uit Lippenhuizen. De kerk is gebouwd in de Art Noveaustijl. De kerk zelf is rechthoekig en heeft in de lengte vijf vlakken met steunberen, de zogenaamde raamtraveeën. Het meest oostelijke raamtravee heeft een glas in lood lichtvenster met twee roosvenstertjes erboven eveneens met gekleurd glas-in-lood. De overige traveeën hebben rondboogvensters met gekleurd mat glas-in-lood met een schietlood- en een zandlopermotief. Het zadeldak heeft afgeschuinde kanten en is belegd met matte geglaazuurde keramische leipannen. Op de nok staat een dakruiter (een torentje dat bovenop de nok van het gebouw lijkt te rijden) met een achzijdige klokkenzolder en galmborden rondom en bovenop een torenhelm met spits, granaatappel en weerhaan. De muren zijn van roodbruine klinkers, verlevendigd met rollagen. Aan de voorzijde heeft de kerk een topgevel. De gevelafsluiting bestaat uit op hun kant gemetselde stenen rollaag waarop een zandstenen gevellijst met negblokken. Een negblok is een iets grotere steen te midden van kleinere in een omlijsting en zorgt voor een groter verbindingsooppervlak, waardoor omlijstingen steviger verbonden zijn met de omringende muur. Vaak worden negblokken op regelmatige afstanden van elkaar geplaatst. Boven de voordeur zit een rond zandstenen raam met een zogenaamd aveinkel versierd met stermotief. Het vooruitspringende portaal heeft een boogvormige afsluiting en is belegd met keramische leipannen. Voor het portaal is een bakstenen stoep met gietijzeren rooster. De dubbele rondboogdeur heeft nog het oorspronkelijke hang- en sluitwerk. Let op het decoratieve metselwerk. Aan weerszijden van het portaal is een rondboog spaarveld onder een rollaag met een imitatie sluitsteen in rode Groninger bakstenen, waarin een roosvenster met spuer. Een spuer is de uitmonding van een goot of waterbekken, die dient om water buiten de gevel weg laat stromen in plaats van langs de gevel. In de gevel valt verder het opschrift 'ANNO// 1913 //' op. De geveltop is in tweeën verdeeld door een band van rode tegels boven een muizetandlijst en zit in een glas-in-lood roosvenster voorzien met een stermotief. In de geveltop is een smeedijzeren kruis verwerkt. Tenslotte bevindt zich in de geveltop nog een klein lichtvenster.

Het interieur van de kerk.

Het interieur van de kerk is vrijwel geheel oorspronkelijk en bestaat uit een voorportaal, de kerkzaal en de ruimte achter de preekstoel. Boven het voorportaal bevindt zich de orgelgalerij. De wanden zijn wit gepleisterd met ter hoogte van de aanzet van de vensterboog een sierlijst van afwisselend rode Groninger stenen en decoratieve verblendstenen. De ruimte wordt overspannen door een vlakke zoldering op een houten gebroken spant waaraan trekstaven hangen met stelverbindingen. In het plafond zijn vierkante luchtcirculatioeroosters aangebracht. Het bankenplan in de kerkzaal is vrijwel compleet en bestaat uit de oorspronkelijke kerkbanken. De kerkbanken bij de preekstoel hebben zijdeurtjes. Voor in de kerk staat een standaard met een historische bijbel. In het voorgedeelte staan de banken voor de kerkfunctionarissen. De preekstoel heeft een dubbele opgang en is vervaardigd van wit geglaazuurde baksteen met een houten paneelkuip. Het ruggeschot is van hout. De olieverfschilderijen in de kerk zijn gemaakt door Hinke Harder voormalig inwoner van Elsloo.

glas in lood lichtvenster

De kerk van nu

Wie de kerk binnenkomt wordt verrast door de intieme sfeer. De banken zijn ossenbloedrood geschilderd en de kerk heeft enkele fraaie gebrandschilderde ramen. De preekstoel heeft aan de onderzijde opvallend metselwerk en biedt de voorganger de mogelijkheid de stoel links- of rechtsom te betreden. In de jaren tachtig van de vorige eeuw heeft de kerk haar huidige kleuren gekregen. In 1993 is de oorspronkelijke dakbedekking van zwart geglaazuurde Lucas IJbrands pannen vervangen door Franse keramische daktegels.

Hervormde Kerk Elsloo in 2013

Klokkenstoel

Naast de kerk staat een klokkenstoel die gebouwd is in 1953. De klokkenstoel werd gebouwd door het werkvoorzieningsschap uit Heerenveen en werd o.a. gefinancierd met subsidies, schenkingen en een in het dorp georganiseerde loterij. In de klokkenstoel hangen twee klokken.

De oudste klok dateert uit de vijftiende eeuw. De andere klok is in 1954 gegoten. In de binnenkant van de klok staat het woord Elsloo. De klokken van de klokkenstoel worden dagelijks om 9.00 door vrijwilligers geluid. Het is een gewoonte die door de bewoners van het dorp zeer wordt gewaardeerd.

Klok uit 1954

De begraafplaats

Achter de kerk ligt de begraafplaats. De begraafplaats is eigendom van de Hervormde Gemeente Elsloo die de begraafplaats zelf beheert. Op de begraafplaats liggen een aantal unieke graftrommels die met een in 2017 ontvangen subsidie uit het Fonds Ooststellingwerf in de loop van 2017 zullen worden gerestaureerd.

Graftrommel op begraafplaats Elsloo

Kijk voor meer info over de begraafplaats op de website van het LOB (Landelijk Overleg Begraafplaatsen). Op die website heeft de begraafplaats van Elsloo een eigen pagina..

Begraafplaats Elsloo (Juni 2017)

Het kerkorgel

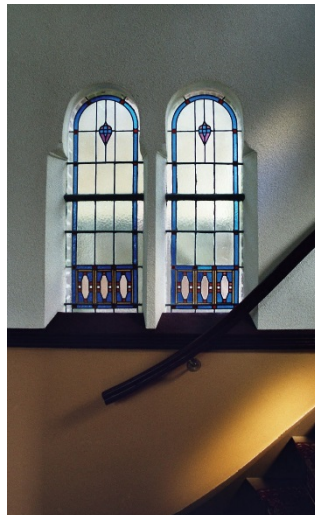
In de kerk staat een modern digitaal Johannus-orgel van Nederlands fabrikaat.

De kerkelijke gemeente.

Het kerkgebouw wordt gebruikt door Streekgemeente Friesland End. Onder die gemeente vallen de dorpen Boyl, Elsloo en Makkinga.. Elke zondag om 10.00 uur wordt in één van de drie kerken van Streekgemeente Friesland End een dienst van woord, gebed, samenzing en bezinning gehouden. Ieder van de drie kerken heeft een eigen Kerkenraad en is vertegenwoordigd in de streekkerkenraad. Streekgemeente Friesland End geeft periodiek een kerkblad uit. Voorganger van de gemeente Friesland End is pastor mw. Dineke Grit. Na de dienst in Elsloo wordt er gezamenlijk koffie gedronken. Ontmoeting is een kernbegrip binnen de gemeente. Niet de leer, maar het leven staat centraal. In de gemeente zijn er verschillen in geloofsopvattingen. Deze werken niet als scheidslijnen. Er is respect en verwondering over hoe elk mens een eigen weg met God gaat. Er wordt gezongen uit het liedboek der Kerken. Hoogtepunten zijn de jaarlijkse kerstviering en de dienst op oudejaarsavond.

Huidig gebruik

Behalve voor het houden van kerkdiensten is de kerk ook beschikbaar voor speciale activiteiten zoals concerten, exposities en trouwdiensten. De akoestiek leent zich goed voor kleinere muzikensembles. Met de heer Helmich Hammer van de Kerkenraad (0561-421514) kunt u afspraken maken over de huur van de kerk voor speciale gelegenheden.

glas in lood lichtvenster

Het Karkehûs

Achter de kerk bevindt zich het Karkehûs. Het Karkehûs werd gebouwd in de tachtiger jaren van de vorige eeuw.

Achterzijde kerk voor de bouw van het Karkehûs.

De bouw werd betaald uit de verkoopopbrengst van het tegenover de Kerk gelegen pand, dat toen nog eigendom van de kerk was. Bij de bouw van het Karkehûs zijn opvallende concessies gedaan aan de symetrische bouw van het kerkgebouw.

Het Karkehûs wordt o.a. gebruikt om er koffie te drinken na de diensten op zondag, voor de kindernevendiensten en voor kerkelijke bijeenkomsten. In het Karkehûs hangen een aantal olieverfschilderijen die zijn gemaakt door Hinke Harder voormalig inwoner van Elsloo.

Samen met de protestante gemeentes van Appelscha, Oosterwolde en Donkerbroek wordt sinds 2007 een gevarieerd programma Vorming en Toerusting aangeboden. De activiteiten worden georganiseerd vanuit de kerk, maar zijn ook toegankelijk voor niet-kerkleden.

In 2013 bestond de kerk honderd jaar. Op zaterdag 25 mei viel de viering samen met een landelijke markt die rond de kerk werd georganiseerd.

Bezoek

De kerk in Elsloo is niet aangesloten bij Tjerkepad. Voor een persoonlijke rondleiding moet u een afspraak maken met de heer Helmich Hammer van de Kerkenraad, die ook beheerder van de begraafplaats is (0561-421514)

N.b. deze flyer is een uitgave van Plaatselijk Belang Elsloo en Tronde. Voor de samenstelling van de flyer is o.a. gebruik gemaakt van beschikbare informatie op Wikipedia, (www.reliwiki.nl), de Kerkenraad van de Hervormde Kerk, het verenigingsarchief van Plaatselijk Belang Elsloo en Tronde en het door de Archiefcommissie van Plaatselijk Belang Elsloo en Tronde beheerde dorpsarchief.